

DZIENNIK ZARZĄDZEŃ I ROZKAZÓW

KOMENDY GŁÓWNEJ STRAŻY POŻARNYCH

Warszawa, dnia 23 kwietnia 1964 r. **Nr 2**

TREŚC:

7

UCHWAŁA NR 113/64

ZARZĄDU GŁÓWNEGO CENTRALI ROLNICZEJ SPÓŁDZIELNI „SAMOPOMOC CHŁOPSKA"

z dnia 8 kwietnia 1964 r.

w sprawie przeciwpożarowego zabezpieczenia majątku spółdzielni i związków spółdzielni zrzeszonych w Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska".

W celu dalszej poprawy stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w obiektach spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu, w oparciu o przepisy art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 120). Zarząd Główny Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" (CRS) postanawia, co następuje:

§ 1. Zarządy spółdzielni i związków spółdzielni zrzeszonych w CRS, dyrektorzy (kierownicy) zakładów oraz wszystkie osoby zatrudnione w spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu obowiązane są zapobiegać pożarom i zwalczać je na zasadach określonych w uchwale i wytycznych, stanowiących załącznik do niniejszej uchwały.

Ustala się następujący podział zadań i odpowiedzialności:

1. Prezesi spółdzielni i związków spółdzielni oraz dyrektorzy (kierownicy) zakładów obowiązani są do:
   — organizowania i nadzorowania ochrony przeciwpożarowej w kierowanych przez nich jednostkach organizacyjnych,
   — wydawania wytycznych w zakresie właściwego zabezpieczenia przeciwpożarowego i usuwania niedociągnięć,
   — zaopatrzenia administrowanych obiektów w sprzęt przeciwpożarowy i środki gaśnicze.
2. Członkowie zarządów oraz kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych odpowiedzialni są za nadzorowanie i stosowanie obowiązujących przepisów i zarządzeń w kierowanych przez nich działalnościach.
3. Kierownicy warsztatów, magazynów, zakładów produkcyjnych, sklepów, punktów skupu i innych placówek gospodarczych obowiązani są do:
   — wykonywania obowiązujących przepisów przeciwpożarowych,
   — utrzymywania w stanie zdatnym do użytku sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
   — zaznajomienia załóg z instrukcjami i regulaminami przeciwpożarowymi oraz czuwania nad ich przestrzeganiem.
4. Wszyscy pracownicy zatrudnieni w spółdzielniach i związkach spółdzielni oraz w zakładach obowiązani są:
   — dbać o właściwy stan bezpieczeństwa pożarowego majątku spółdzielczego, a szczególnie na swoim stanowisku pracy,
   — przestrzegać instrukcji przeciwpożarowych,
   — usuwać niezwłocznie stwierdzone przyczyny mogące spowodować pożar oraz zgłaszać o tym bezpośredniemu przełożonemu,
   — pełnić w razie potrzeby służbę w przeciwpożarowych pogotowiach,
   — brać udział w akcjach ratunkowych w przypadku pożaru lub innej klęski żywiołowej bądź katastrofy podporządkowując się poleceniom kierownika akcji ratowniczej.

§ 2. Zarządy spółdzielni i związków spółdzielni oraz dyrektorzy zakładów zorganizowanych na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym wyznaczą odpowiedniego pracownika, do którego obowiązków należeć będzie organizacja ochrony przeciw-

pożarowej w danej jednostce. Wyznaczony pracownik prowadzi te zagadnienia dodatkowo obok innych prac przewidzianych jego dotychczasowym zakresem czynności.

§ 3. 1. Lustratorzy CRS obowiązani są w czasie dokonywania pełnych lustracji działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych kontrolować należyte wykonywanie uchwał, zarządzeń i zaleceń z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

2. Inspektorzy (instruktorzy, kontrolerzy) branżowi (handlu, skupu, produkcji, usług) wyjeżdżający służbowo do placówek spółdzielczych obowiązani są zwracać uwagę na stan zabezpieczenia przeciwpożarowego majątku spółdzielczego.

§ 4. Nadzór fachowy nad ochroną przeciwpożarową w spółdzielniach i związkach spółdzielni sprawują właściwe komendy straży pożarnych. Zarządy powiatowych i wojewódzkich związków gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska" (PZGS i WZGS) współpracują w zakresie ochrony przeciwpożarowej z terenowo właściwymi komendami straży pożarnych oraz nadzorują bezpieczeństwo pożarowe w zrzeszonych spółdzielniach i związkach spółdzielni.

§ 5. .1 Dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego oraz gaszenia pożarów w zarodku — jednostki organizacyjne spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu na wniosek komend straży pożarnych — powołają w większych zakładach produkcyjnych przeciwpożarowe pogotowia obiektów.

2. Jednostki organizacyjne spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu stosownie do przepisów o powoływaniu i rozmieszczaniu straży pożarnych uzgodnią z komendami straży pożarnych, w których zakładach należy powołać ochotnicze (obowiązkowe) straże pożarne.

3. Utworzone w zakładach CRS straże pożarne podlegają pod względem administracyjnym kierownikom tych zakładów, a pod względem operacyjnym (udział w akcjach ratowniczych) właściwym terenowo komendom straży pożarnych.

4. Jako organ pomocniczy dla rozwiązywania problemów techniczno-pożarowych i przeprowadzania przeglądów przeciwpożarowych w obiektach danej spółdzielni lub zakładu winny być powołane przez prezesów spółdzielni i związków spółdzielni oraz dyrektorów zakładów — komisje pożarowo-techniczne, w oparciu o wytyczne stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 6. Zobowiązuje się zarządy spółdzielni i związków spółdzielni oraz dyrektorów zakładów do opracowywania i aktualizowania planów dostosowania obiektów do wymagań ochrony przeciwpożarowej. Środki niezbędne do realizacji tych planów należy zabezpieczyć w planach techniczno-ekonomicznych.

§ 7. Zobowiązuje się prezesów zarządów WZGS, aby co najmniej raz w roku omówili na naradach prezesów zarządów PZGS stan bezpieczeństwa pożarowego obiektów i ustalili kierunki dalszych prac w tym zakresie. Prezesi zarządów PZGS omówią powyższe sprawy na naradach prezesów spółdzielni.

§ 8. Dyrektorzy zainteresowanych Biur CRS zobowiązani są:
— nadzorować wykonanie postanowień niniejszej uchwały przez spółdzielnie i związki spółdzielni,
— uzgadniać z Biurem Finansów i Księgowości CRS zarządzenia i instrukcje w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa pożarowego.

§ 9. Zobowiązuje się Dyrektora Biura Finansów i Księgowości CRS do:
— koordynowania i nadzorowania prac związanych z ochroną przeciwpożarową,
— wydawania instrukcji przeciwpożarowych w porozumieniu z Komendą Główną Straży Pożarnych.

§ 10. Zobowiązuje się Biuro Inwestycji i Remontów CRS, Biuro Studiów i Projektów Budownictwa CRS oraz zakłady usług inwestycyjnych do ścisłego przestrzegania obowiązujących przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz oddawaniu do użytku nowowybudowanych bądź przebudowanych zakładów lub ich części. Projekty dokumentacji w zakresie ochrony p-pożarowej powinny być uzgodnione z terenowo właściwymi komendami, a projekty dokumentacji typowej z Komendą Główną Straży Pożarnych względnie z rzeczoznawcami uprawnionymi przez Komendę Główną.

§ 11. 1. Dyrektor Zarządu Kadr i Szkolenia CRS uwzględni zagadnienia ochrony przeciwpożarowej w programach szkolenia pracowników

2. Zobowiązuje się zarządy spółdzielni i związków spółdzielni oraz dyrektorów zakładów do przeszkolenia wewnątrzzakładowego swoich pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Szkolenie o tematyce ochrony przeciwpożarowej powinno uwzględniać specyfikę zakładu pracy.

Tematyka szkolenia powinna być uzgadniana z właściwą terenowo komendą straży pożarnych.

3. Do przeprowadzenia szkolenia, o którym mowa w ust. 2 należy angażować odpowiednio wykwalifikowanych wykładowców spośród osób wskazanych przez związek spółdzielni w uzgodnieniu z terenowo właściwą komendą straży pożarnych.

§ 12. Organizację ochrony przeciwpożarowej we wszystkich jednostkach organizacyjnych spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu regulują szczegółowo wytyczne, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 13. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Informatorze dla Spółdzielni.

§ 14. Z dniem wejścia w życie postanowień niniejszej uchwały tracą moc obowiązującą:
— zarządzenie przeciwpożarowe (Zarządzenia dla Spółdzielni nr 1 z dnia 10.I.1951 r. poz. 8),
— uchwała Zarządu Głównego CRS z dnia 17.XI. 1953 r. w sprawie wzmożenia ochrony przeciwpożarowej (Zarządzenia dla Spółdzielni nr 21 z dnia 30.XI.1953 r. poz. 241).

W porozumieniu:

Minister spraw Wewnętrznych
(w/z Z. Sznek)

Zarząd Główny CRS
Prezes:
T. Janczyk

Załącznik
do uchwały nr 113/64
Zarządu Głównego CRS
z dnia 8 kwietnia 1964 r.

WYTYCZNE

dotyczące organizacji ochrony przeciwpożarowej w spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu

W celu wzmożenia ochrony przeciwpożarowej w oparciu o § 12 uchwały Zarządu Głównego CRS nr 113/64 z dnia 8 kwietnia 1964 r. ustala się zadania i zakres obowiązków dla kierownictwa spółdzielni, związków spółdzielni i zakładów CRS.

I. Do zarządów spółdzielni, związków spółdzielni oraz dyrektorów (kierowników) zakładów wydzielonych na pełny wewnętrzny rozrachunek gospodarczy należy:

1. Wydawanie zarządzeń w zakresie właściwego zabezpieczenia przeciwpożarowego w oparciu o wnioski komend straży pożarnych, właściwych związków spółdzielni oraz pracowników zajmujących się ochroną przeciwpożarową.
2. Kontrola wykonania wydanych zarządzeń oraz wyciąganie konsekwencji służbowych w stosunku do pracowników nieprzestrzegających przepisów przeciwpożarowych.
3. Zapewnienie odpowiednich środków finansowych i materiałów niezbędnych dla ochrony przeciwpożarowej.
4. Powiadamianie o wszystkich pożarach właściwych jednostek MO, komend straży pożarnych i właściwych związków spółdzielni. O pożarach, które spowodowały straty powyżej 100.000 zł należy zawiadamiać WZGS i CRS telefonicznie lub telegraficznie.
5. Organizowanie szkolenia przeciwpożarowego pracowników w porozumieniu z komendami straży pożarnych.
6. Opracowywanie planów obrony przeciwpożarowej, regulaminów i instrukcji przeciwpożarowych, instrukcji alarmowania, planów przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz uzgadnianie ich z komendami straży pożarnych.
7. Dopilnowanie zaopatrzenia w sprzęt i urządzenia gaśnicze oraz środki alarmowania i łączności poszczególnych obiektów w uzgodnieniu z komendami straży pożarnych.
8. Zapewnienie właściwej opieki i konserwacji sprzętu przeciwpożarowego w celu utrzymania go w stałej gotowości.
9. Powołanie, w wypadkach koniecznych, w większych zakładach przemysłowych przeciwpożarowych pogotowi obiektów względnie ochotniczych (obowiązkowych) straży pożarnych, które pod względem operacyjnym podlegają właściwym terenowo komendom straży pożarnych.
10. Umożliwianie strażom pożarnym prowadzenia ćwiczeń na terenie obiektów spółdzielczych, celem przygotowania ich do prowadzenia akcji gaśniczej w określonych warunkach.

II. Koordynacją i nadzorem pracy związanej z ochroną przeciwpożarową w spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu zajmuje się Biuro Finansów i Księgowości CRS.

Do zadań Biura Finansów i Księgowości należy:

1. Opracowywanie aktów normatywnych i zarządzeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej i uzgadnianie ich z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych oraz Komendą Główną Straży Pożarnych.
2. Wydawanie wytycznych do planów działalności i okresowej sprawozdawczości.
3. Powoływanie lub inicjowanie powołania komisji w sprawach spornych.
4. Udział w dochodzeniach pożarowych.
5. Analizowanie przyczyn powstawania pożarów. Prowadzenie sprawozdawczości w zakresie ochrony p-pożarowej.
6. Udział w posiedzeniach komisji oceny projektów inwestycyjnych przy rozpatrywaniu projektów dokumentacji typowych oraz uzgadnianie tych projektów z Komendą Główną Straży Pożarnych.
7. Współpraca z Komendą Główną Straży Pożarnych w zakresie całokształtu spraw związanych z ochroną p-pożarową.
8. Opracowywanie ramowych programów (w oparciu o programy Komendy Głównej Straży Pożarnych) szkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

III. Zarządy PZGS i WZGS wyznaczą odpowiedniego pracownika, do którego obowiązków należeć będzie organizacja ochrony p-pożarowej. Wskazane jest, aby pracownik ten podlegał głównemu księgowemu. Zarządy spółdzielni oraz dyrektorzy zakładów powierzą organizację ochrony p-pożarowej pracownikowi administracyjno-gospodarczemu względnie innemu pracownikowi. Wyznaczony pracownik prowadzi te zagadnienia obok innych prac przewidzianych jego zakresem czynności.

Pracownik, któremu powierzono sprawy ochrony p-pożarowej winien być zaznajomiony z zagadnieniami ochrony p-pożarowej.

Do obowiązków pracownika, któremu powierzono zagadnienie ochrony przeciwpożarowej należy:

1. Czuwanie nad przestrzeganiem przez pracowników przepisów przeciwpożarowych.
2. Sprawdzanie gotowości sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych na terenie zakładu oraz prawidłowego ich rozmieszczenia.
3. Prowadzenie działalności uświadamiającej w zakresie ochrony przeciwpożarowej wśród załogi zakładu.
4. Zgłaszanie kierownictwu spostrzeżeń i wniosków dotyczących stanu, potrzeb i ulepszeń ochrony przeciwpożarowej.
5. Prowadzenie wszelkiej dokumentacji, sprawozdawczości i statystyki oraz innych spraw w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

IV. Kierownicy zakładów produkcyjnych, magazynów, sklepów, punktów skupu, punktów usługowych itp. — obowiązani są:

1. Znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe, a w szczególności dotyczące danego działu pracy jak również kontrolować przestrzeganie tych przepisów przez podległy personel.
2. Zaznajamiać pracowników z zagrożeniem pożarowym występującym w danym dziale pracy, sposobami przeciwdziałania, rozmieszczeniem sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych oraz postępowaniem w przypadku powstawania pożaru.
3. Dopilnować przeszkolenia przeciwpożarowego pracowników.
4. Usuwać lub spowodować usunięcie dostrzeżonych lub wskazanych niedociągnięć mogących wywołać pożar oraz zgłaszać o tym właściwemu przełożonemu.
5. Występować do przełożonego z wnioskiem o ukaranie winnych spowodowania zaniedbań, stwarzających możliwości powstania pożaru lub jego rozprzestrzeniania się.
6. Organizować i dopilnować stałej aktywności przeciwpożarowego pogotowia.
7. Współpracować z komisją pożarowo-techniczną i pracownikiem d/s ochrony przeciwpożarowej oraz przedkładać im wnioski w kierunku usprawnienia bezpieczeństwa pożarowego poszczególnych stanowisk pracy.

V. Kierownicy administracyjno-gospodarczy we wszystkich jednostkach administracyjnych są odpowiedzialni za stan bezpieczeństwa budynków i pomieszczeń.

Do zakresu ich obowiązków należy:

1. Utrzymywanie budynku i pomieszczeń w należytym stanie pod względem bezpieczeństwa pożarowego w myśl obowiązujących w tym zakresie przepisów i instrukcji.
2. Wyposażenie pomieszczeń w podręczny sprzęt przeciwpożarowy i środki gaśnicze oraz dopilnowanie konserwacji tego sprzętu.
3. Zaopatrzenie poszczególnych pomieszczeń w instrukcje przeciwpożarowe oraz instrukcje alarmowania straży pożarnych.
4. Kontrolowanie przestrzegania przepisów i instrukcji przez pracowników, a w przypadku stwierdzenia wykroczeń w tym zakresie, występowanie do kierownictwa z wnioskiem o ukaranie winnych.

VI. Obowiązki służby dozorowania:

1. Dozorcy (stróże nocni) są obowiązani:
   a) kontrolować miejsca pożarowo niebezpieczne wg zasad określonych wewnątrzną instrukcją,
   b) znać lokalizację punktów przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego oraz środków alarmowania,
   c) znać sposób ogłoszenia alarmu pożarowego i wzywania straży pożarnej,
   b) znać lokalizację punktów przeciwpożarowego czesnym wezwaniem straży pożarnej oraz przystąpić do gaszenia dostępnymi środkami,
   e) po przybyciu straży wskazać miejsce pożaru, sposób dojazdu, punkty czerpania wody i najbliższe telefony.
2. Osoby wyznaczone do przeprowadzania kontroli dozorców są obowiązane:
   a) przeprowadzać kontrolę wg zasad określonych przepisami wewnętrznymi,
   b) składać kierownikowi placówki sprawozdania z wyników kontroli,

VII. Lustratorzy CRS w czasie lustracji obowiązani są w zakresie ochrony przeciwpożarowej sprawdzić:

1. Czy kontrolowane placówki posiadają instrukcje przeciwpożarowe i czy wywieszone są one w miejscach widocznych i dostępnych.
2. Czy są rozmieszczone w miejscach i w ilościach wystarczających — wyraźne napisy ostrzegawcze z zakazem palenia tytoniu, tam, gdzie ten zakaz obowiązuje.
3. Czy bramy wjazdowe, drzwi zapasowe w budynkach nie są zastawione towarami, względnie innymi przedmiotami.
4. Czy przechowywanie towarów i materiałów w magazynach i innych pomieszczeniach odpowiada przepisom pożarowym.
5. Czy sposób przechowywania kluczy od zamkniętych magazynów itp. zapewnia szybkie ich dostarczenie w razie potrzeby.
6. Czy poszczególne obiekty zaopatrzone są w sprzęt p-pożarowy (gaśnice, piasek, woda, łopaty, szufle itp) i czy jest on należycie konserwowany.

VIII. Zadania dla komisji pożarowo-technicznej:

1. Komisję pożarowo-techniczną powołują zarządy spółdzielni i związków spółdzielni do rozwiązywania problemów techniczno-pożarowych i przeprowadzania przeglądów bezpieczeństwa pożarowego.
2. W skład komisji winni wejść: członek zarządu, pracownik odpowiedzialny za ochronę przeciwpożarową, przedstawiciel rady zakładowej oraz pracownicy zorientowani w zagadnieniach ochrony przeciwpożarowej. W dużych rozbudowanych organizacyjnie zakładach produkcyjnych, w skład komisji wchodzą:
   Zastępca kierownika zakładu do spraw techniczno-produkcyjnych, główny technolog, główny mechanik, główny energetyk, kierownik (referent) administracyjno-gospodarczy, pracownik d/s ochrony przeciwpożarowej, przedstawiciel rady spółdzielni i rady zakładowej.
3. Skład komisji może być rozszerzony w zależności od charakteru i potrzeb danej jednostki.
4. Komisja zbiera się przynajmniej raz w roku w celu dokonania przeglądu (kontroli) zabezpieczenia przeciwpożarowego wszystkich obiektów spółdzielni czy związku pod względem:
   a) utrzymania budynków, dróg ewakuacyjnych i pożarowych,
   b) procesów technologiczno-produkcyjnych,
   c) urządzeń i sprzętu przeciwpożarowego, środków gaśniczych i alarmowych oraz zaopatrzenia wodnego dla celów pożarowych.
5. Z dokonanych kontroli komisja:
   a) sporządza protokół i opracowuje wnioski z podaniem sposobów usunięcia stwierdzonych odstępstw od obowiązujących przepi-

sów oraz wprowadzanie usprawnień zmierzających do likwidacji przyczyn mogących spowodować powstanie pożaru;

b) przedstawia kierownictwu jednostki wnioski w zakresie usprawnienia organizacji ochrony przeciwpożarowej, zwiększenia dozoru w okresach nasilenia stopnia zagrożenia pożarowego.

6. Ponadto komisja:

a) dopilnuje, aby przy projektowaniu nowych obiektów, urządzeń, i instalacji oraz przy modernizacji i intensyfikacji istniejących względnie wprowadzania nowych rodzajów produkcji i zmian procesów technologicznych były uwzględniane i realizowane wymogi bezpieczeństwa pożarowego,

b) sprawdza wykonanie zarządzeń pokontrolnych, wydanych przez kierownictwo spółdzielni czy związku spółdzielni na podstawie jej wniosków,

c) opracowuje projekt obrony (akcji ratowniczej obiektów na wypadek pożaru),

d) opiniuje instrukcje i regulaminy przeciwpożarowe dla poszczególnych obiektów i stanowisk pracy,

e) w wypadkach powołania sprawdza gotowość bojową Przeciwpożarowego Pogotowia Obiektu wspólnie z miejscowymi jednostkami straży pożarnej.

7. Zakres czynności komisji może być w zależności od specyfiki zakładu i potrzeb lokalnych rozszerzonych przez kierownictwo jednostki.

IX. Przeciwpożarowe pogotowia:

1. W większych zakładach produkcyjnych mogą być utworzone na żądanie terenowo właściwych komend straży pożarnych przeciwpożarowe pogotowia obiektów.

2. Przeciwpożarowe pogotowia powinny być tworzone spośród pracowników dla działów, hal produkcyjnych, warsztatów, magazynów itp. dla poszczególnych zmian pracy.

3. Celem pogotowia jest utrzymanie bezpieczeństwa pożarowego na właściwym poziomie oraz gaszenie pożarów w zarodku.

4. Schemat organizacyjny oraz zakres obowiązków pogotowia:

Zmiana Imiona i nazwiska	Stanowisko	Obowiązki pogotowia	
		w zakresie zapobiegania pożarów	w wypadku wybuchu pożaru
1	2	3	4
I Zmiana **II Zmiana** **III Zmiana**	Dowódca pogotowia	współpracuje z kierownikiem działu w sprawach ochrony ppożarowej, a szczególnie dba o przestrzeganie regulaminów i instrukcji ppoż., jest odpowiedzialny za czynności członków pogotowia, sprawdza przydatność sprzętu poż.	Do czasu przybycia straży pożarnej kieruje akcją gaśniczą
I Zmiana **II Zmiana** **III Zmiana**	Z-ca Dowódcy pogotowia	Wspólnie z dowódcą pogotowia pilnuje przestrzegania przepisów ppoż. przy produkcji	Bierze udział w akcji gaśniczej.
I Zmiana **II Zmiana** **III Zmiana**	Pomocnik I	Po skończeniu pracy sprawdza czy elektryczność we wszystkich instalacjach została wyłączona, czy ogień w piecach wygaszono, czy miejsca pracy pozostawiono w należytym porządku, bada gotowość sprzętu ppoż.	Biedzie udział w akcji gaśniczej
I Zmiana **II Zmiana** **III Zmiana**	Pomocnik II (łącznik)	Pilnuje, aby dostęp do sprzętu nie był zatarasowany.	zawiadamia o powstaniu pożaru jednostkę straży pożarnej w . . . . Nr tel. . . . . Z chwilą przybycia straży jest jej pilotem

Uwaga: skład ilościowy pogotowia może być zwiększony w zależności od potrzeb lokalnych.
Ilość i rozmieszczenie sprzętu ppoż. w pomieszczeniach rejonu działania przeciwpożarowego pogotowia (podać rodzaj, ilość oraz rozmieszczenie sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych).

8

ZARZĄDZENIE Nr 4/64

KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 22 kwietnia 1964 r.

w sprawie trybu zgłaszania i dopuszczania sprzętu i urządzeń pożarniczych do stosowania w ochronie przeciwpożarowej.

Na podstawie § 2 ust. 1. pkt. 16 zarządzenia nr 96 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1961 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Komendy Głównej Straży Pożarnych (Dz. Urz. MSW Nr 7, poz. 23) zarządzam co następuje:

§ 1. Dla celów ochrony przeciwpożarowej mogą być stosowane tylko te rodzaje i typy urządzeń pożarniczych oraz sprzętu pożarniczego, które zostały uznane i zatwierdzone przez Komendę Główną Straży Pożarnych.

§ 2. Komenda Główna Straży Pożarnych zatwierdza:

1. prototypy i wzorce produkcyjne sprzętu i urządzeń pożarniczych zgłoszonych do produkcji seryjnej lub jednostkowej,
2. zmiany w konstrukcjach uznanych i produkowanych typów sprzętu i urządzeń pożarniczych,
3. zmiany w konstrukcjach sprzętu i urządzeń pożarniczych eksploatowanych już w jednostkach ochrony przeciwpożarowej i zakładach pracy.

§ 3. 1. Wnioski w sprawie zatwierdzeń wymienionych w § 2 ust. 1 i 2 zgłaszają do Komendy Głównej Straży Pożarnych zakłady produkcyjne prowadzące lub podejmujące produkcję sprzętu i urządzeń pożarniczych.

2. Wnioski w sprawie zatwierdzeń wymienionych w § 2 ust. 3 zgłaszają komendy straży pożarnych i inni użytkownicy sprzętu i urządzeń pożarniczych.

§ 4. 1. Dla rozpatrywania i opiniowania wniosków, o których mowa w § 3, powołuję w Komendzie Głównej Straży Pożarnych Komisję Oceny Sprzętu Pożarniczego zwaną dalej w skrócie KOSP w składzie:

Przewodniczący — kpt. szef Włodzimierz Struś
Członkowie: — kpt. szef Włodzimierz Uświeczew,
— st. kpt. Zbigniew Grynczel
— mgr inż. Zygmunt Stanowski,
Sekretarz — mł. kpt. Henryk Jaworski.

2. Przewodniczący KOSP może zależnie od potrzeb uzupełniać skład komisji.

§ 5. Do zadań KOSP należy:

1) rozpatrywanie wstępnych opracowań konstrukcyjnych sprzętu i urządzeń pożarniczych (założenia, projekty wstępne), oraz orzekanie o dalszej ich realizacji,

2) rozpatrywanie wniosków w sprawie zatwierdzenia prototypów sprzętu i urządzeń pożarniczych i dopuszczenia tego sprzętu i urządzeń do stosowania w ochronie przeciwpożarowej,

3) rozpatrywanie wniosków w sprawie zmian konstrukcyjnych, materiałowych i technologicznych w produkowanym sprzęcie i urządzeniach pożarniczych i wydawanie orzeczeń w tym zakresie,

4) rozpatrywanie wniosków w sprawie zmian w konstrukcjach sprzętu i urządzeń pożarniczych będących w użytkowaniu,

5) rozpatrywanie wniosków racjonalizatorskich i wynalazków dotyczących ochrony przeciwpożarowej.

§ 6. 1. Orzeczenia w sprawie dalszej realizacji wstępnych opracowań konstrukcyjnych wydawane są na podstawie wniosków składanych przez jednostki opracowujące (biura konstrukcyjne, zakłady produkujące sprzęt i urządzenia pożarnicze) przy załączaniu do tych wniosków 3 egzemplarzy dokumentacji technicznej mającej być przedmiotem orzeczenia wraz z projektem programu badań technicznych prototypu.

2. Orzeczenia w sprawie prototypów sprzętu i urządzeń pożarniczych wydawane są w oparciu o wnioski wykonawców prototypów, uzupełnione:

1) prototypową dokumentacją techniczną,

2) sprawozdaniem z badań prototypu, przeprowadzonych według programu zatwierdzonego przez KOSP przy projekcie założeniowym lub wstępnym.

3. Orzeczenie w sprawie zmian konstrukcyjnych, materiałowych i technologicznych produkowanego sprzętu i urządzeń wydawane jest w oparciu o wniosek zgłoszony przez zakład produkcyjny, uzupełniony:

1) wypełnioną kartą zmian wg wzoru stanowiącego załącznik Nr 1,

2) rysunkami zmianowymi.

4. Jednostki ochrony przeciwpożarowej zgłaszające wnioski w sprawie wprowadzenia zmian konstrukcyjnych w sprzęcie pożarniczym będącym w ich użytkowaniu zgłaszają odpowiednie wnioski do KGSP na karcie zmian wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2., uzupełnione rysunkami szkicowymi.

§ 7. 1. Orzeczenia KOSP zamieszcza się w protokółach.

2. Orzeczenia KOSP zatwierdza Komendant Główny Straży Pożarnych.

§ 8. Obsługę kancelaryjną KOSP prowadzi Służba Normalizacji i Informacji Technicznej i Ekonomicznej.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

KOMENDANT GŁÓWNY: *R. Darczewski*

Zał. Nr. 1

KGSP	**KARTA ZMIAN** dokumentacji konstrukcyjnej		Nr Data wyst.
Symbol sprzętu	Rys	Nr Nazwa	zmiana na wniosek:
Producent			
Opis i cel zmiany:			

zmiana $\frac{\text{wpływa}}{\text{nie wpływa}}$ na zmienność części / podzespołu / zespołu	zmiana $\frac{\text{powoduje}}{\text{nie powoduje}}$ zmianę materiału wyjściowego

Zmianę wprowadzono w dokumentacji przez wymianę odbitek	Nr odbitki	1	2	3	4	5	6	7	8	Uwagi:
	Ilość egz.									
	Pokwitowanie									

Termin realizacji zmiany przez:

Producenta i KGSP	Zawiadomienie		Termin		Uwagi
	podpis	data	proponow.	ustalony	

Wykorzystanie produkcji gotowej	Propozycje wnioskującego zmianę	Decyzje Producenta — KGSP
	Wyk. części stosować do wyczerp.	
	Wykonane części poprawić	
	Wykonane części brakować	

Zmianę wprowadzić do produkcji	od nr. wyrobu		(producent)
	od dnia		

Decyzja KOSP KGSP

Zał. Nr. 2

KGSP	**KARTA ZMIAN** w sprzęcie znajdującym się w eksploatacji		Nr Data:
1. Symbol sprzętu	2. Nazwa	3. Nr fabr.	4. zmiana na wniosek
5. Użytkownik			
6. Opis i cel zmiany			
7. Opinia Służby Operacyjnej KGSP			
8. Opinia Służby Normalizacji i Informacji Tech.-Ekonomicznej KGSP			
9. Decyzja Komisji Opiniowania Sprzętu Pozarniczego KGSP			

Objaśnienie: poz. 1 — 6 wypełnia wnioskodawca poz. 7 — 9 wypełnia KGSP

9

ZARZĄDZENIE NR 5/64

KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 22 kwietnia 1964 r.

w sprawie powiatowych punktów konserwacji sprzętu silnikowego.

Na podstawie § 2 ust. 2 pkt. 12 zarządzenia Nr 96 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1961 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Komendy Głównej Straży Pożarnych (Dz. Urz. MSW. Nr 7 poz. 23) zarządza się co następuje:

§ 1. W celu podniesienia stanu gotowości technicznej sprzętu silnikowego w ochotniczych strażach pożarnych oraz zapewnienia należytej konserwacji tego sprzętu, tworzy się w powiatowych komendach straży pożarnych — powiatowe punkty konserwacji sprzętu silnikowego, zwane w dalszej treści zarządzenia PPKSS.

§ 2. Obsługę PPKSS stanowią:
— kierowca mechanik powiatowej komendy straży pożarnych,
— kierowcy powiatowej komendy straży pożarnych.

§ 3. Dla powiatowej komendy straży pożarnych mającej swą siedzibę w mieście stanowiącym powiat i nie posiadającej podległej sobie zawodowej straży pożarnej na terenie powiatu ani też kierowców, PPKSS powinien być zorganizowany przy miejskiej komendzie straży pożarnych, w ramach obsady personalnej tej komendy.

§ 4. W przypadku wykonywania zadań PPKSS przez miejską komendę straży pożarnych stosownie do § 3, komenda powiatowa straży pożarnych obowiązana jest pokryć wszelkie koszty zużytych materiałów związanych z obsługami technicznymi, konserwacją i naprawami.

§ 5. Kierowca mechanik i kierowcy wyznaczeni do prac w PPKSS otrzymują wynagrodzenie na podstawie odrębnych przepisów.

§ 6. 1. Dla ujednolicenia zasad pracy PPKSS wprowadza się do użytku służbowego „Regulamin powiatowego punktu konserwacji sprzętu silnikowego" stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

2. Regulamin PPKSS powinien być wywieszony w miejscu (pomieszczeniu) dokonywanej obsługi sprzętu.

§ 7. Traci moc obowiązującą zarządzenie Nr 16/62 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 20.12. 1962 w sprawie organizacji powiatowych punktów konserwacji sprzętu silnikowego.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

KOMENDANT GŁÓWNY: *R. Darczewski*

Załącznik do zarządzenia Nr 5/64
Komendanta Głównego Straży Pożarnych
z dnia 22 kwietnia 1964 r.

REGULAMIN

powiatowego punktu konserwacji sprzętu silnikowego

§ 1. 1. Powiatowy punkt konserwacji sprzętu silnikowego zwany dalej „PPKSS" ma na celu zapewnienie stałej obsługi technicznej pojazdów samochodowych, motopomp i agregatów z silnikami spalinowymi eksploatowanych przez ochotnicze straże pożarne.

2. Zadania określone w ust. 1 PPKSS wykonuje przez dokonywanie planowych obsług technicznych Nr 2 (OT-2), obsług sezonowych i napraw bieżących pojazdów samochodowych oraz okresowych obsług technicznych motopomp i agregatów z silnikami spalinowymi.

3. Zadania swe PPKSS wykonuje na obszarze powiatu, w którym został zorganizowany.

§ 2. 1. Obsługę PPKSS stanowią kierowcy komend wymienionych w §§ 2 i 3 Zarządzenia Nr 5/64 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 22 kwietnia 1964 r. w sprawie powiatowych punktów konserwacji sprzętu silnikowego,

2. Na kierowcach-mechanikach spoczywają obowiązki:
a) kontrolowanie sprawności technicznej i konserwacja sprzętu silnikowego w ochotniczych strażach pożarnych przynajmniej dwa razy w roku,
b) udział w komisji dokonującej przeglądy techniczne sprzętu silnikowego ochotniczych straży pożarnych,
c) udział w komisji kwalifikacyjnej oceny stanu technicznego pojazdów samochodowych i motopomp przeznaczonych do naprawy lub wycofania z eksploatacji,
d) nadzorowanie prac przy obsługach technicznych i naprawach bieżących sprzętu silnikowego ochotniczych straży pożarnych dokonywach przez PPKSS, a w szczególności:
— przyjmowanie sprzętu do PPKSS,
— kwalifikowanie rodzaju prac,
— sprawdzanie sprzętu po wykonaniu obsług technicznych i napraw oraz przekazywanie go jednostkom,
e) nadzór nad konserwacją sprzętu silnikowego przeprowadzaną przez kierowców ochotniczych straży pożarnych.

3. Kierowcy wyznaczeni do prac w PPKSS wyko-

nują zlecone im przez kierowcę mechanika wszystkie czynności wchodzące w zakres obsługi technicznej Nr 2, obsługi sezonowej i napraw bieżących sprzętu silnikowego, będącego w eksploatacji jednostek ochotniczych straży pożarnych.

§ 3. 1. Powiatowa komenda straży pożarnych zobowiązana jest sporządzić plan obsługi technicznych sprzętu silnikowego, w celu zapewnienia rytmicznego wykonywania prac przez PPKSS.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, obejmuje sprzęt silnikowy, znajdujący się w ewidencji komendy powiatowej i powinien być tak opracowany, ażeby wszystkie pojazdy samochodowe i motopompy dwa razy w roku miały przeprowadzoną obsługę techniczną.

3. PPKSS powinien być wyposażony w zestaw urządzeń i narzędzi podany w załączniku Nr 1 do regulaminu.

§ 4. 1. Zatwierdzony przez komendanta powiatowego straży pożarnych plan, o którym mowa w § 3 ust. 1, otrzymuje kierowca mechanik do realizacji.

2. W oparciu o plan obsług technicznych kierowca-mechanik zawiadamia poszczególne jednostki o terminie zgłoszenia się w PPKSS ze sprzętem silnikowym w celu przeprowadzenia obsługi.

3. Pojazd samochodowy do PPKSS powinien doprowadzić kierowca ochotniczej straży pożarnej, który biorze udział w dokonywanej obsłudze technicznej i udziela kierowcy mechanikowi informacji dotyczących ewentualnych uszkodzeń pojazdu.

4. Motopompę lub agregat z silnikiem spalinowym do PPKSS powinien w zasadzie dostarczyć mechanik aktualnie je obsługujący.

§ 5. 1. Przyjęcia sprzętu silnikowego do obsługi dokonuje kierowca mechanik, wpisując dane ewidencyjne sprzętu do książki pracy PPKSS (załącznik Nr 2 do regulaminu).

2. Po dokonaniu obsługi lub ewentualnej naprawy bieżącej kierowca mechanik wpisuje do książki pracy PPKSS wykonane przy sprzęcie silnikowym prace, rodzaj i ilość pobranych z magazynów materiałów i odnotowuje w dowodzie technicznym lub książce motopompy rodzaj oraz datę dokonanej obsługi.

3. Odbioru pojazdu samochodowego z obsługi dokonuje kierowca, a innego sprzętu silnikowego w zasadzie obsługujący mechanik kwitując swoim podpisem w książce pracy PPKSS.

§ 6. 1. Gospodarka magazynowa PPKSS powinna być oparta o obowiązujące w tym przedmiocie przepisy.

2. Części i materiały potrzebne do dokonania obsługi technicznej pobiera z magazynu kierowca mechanik na podstawie kwitów rozchodowych.

3. Części zużyte, wymontowane ze sprzętu silnikowego podczas wykonania obsługi lub naprawy bieżącej podlegają zwrotowi do magazynu.

4. Przynajmniej raz w roku zużyte części nie nadające się do regeneracji powinny być komisyjnie wybrakowane i przekazane na złom lub centralom odpadków użytkowych.

5. Części zużyte po zregenerowaniu przychoduje się z powrotem do magazynu i postępuje się z nimi jak z częściami nowymi.

§ 7. 1. Z uwagi na to, że pojazdy samochodowe w strażach pożarnych nie wykonują przebiegów ustalonych normą międzyobsługową, obsługę techniczną Nr 2 (OT-2) wszystkich pojazdów pożarniczych PPKSS powinny przeprowadzać dwa razy w roku łącznie z obsługami sezonowymi tzn. w okresie przejścia z eksploatacji jesienno-zimowej na letnią i z letniej na jesienno-zimową.

2. Dwa razy w roku należy również dokonać okresowych obsług technicznych motopomp i agregatów.

§ 8. 1. Do czynności wykonywanych podczas obsługi technicznej OT-2 należy:

a. gruntowne mycie całego pojazdu,

b. gruntowne sprawdzenie działania wszystkich zespołów jak silnik, skrzynka biegów, skrzynka rozdzielcza, mosty, układ chłodzenia, hamulcowy i elektryczny, a w szczególności:
— szczelność układu olejenia, zasilania, chłodzenia i hamulców,
— połączenie drążków kierowniczych, cięgieł hamulcowych i przegubów wałów napędowych,
— stan piór resorowych, zawieszenie resorów, zamocowanie amortyzatorów,
— ruch jałowy koła kierowniczego, pedału hamulca i sprzęgła.

c) kontrola stanu nadwozia i jego zamocowania

d) sprawdzenie stanu ogumienia, nakrętek kół.

Ponadto w miarę potrzeby powinny być wykonane prace mające wpływ na przedłużenie gotowości technicznej pojazdu a mianowicie:
— podciąganie lub wymiana panewek,
— szlifowanie, docieranie zaworów i gniazd zaworowych,
— zmiana pierścieni tłokowych,
— oczyszenie z osadu węglowego komór spalania, tłoków i zaworów,
— wymiana okładzin ciernych sprzęgła,
— oczyszczenie okładzin hamulcowych lub wymiana na nowe, sprawdzenie zbieżności i kąta pochylenia kół,
— przemycie układu chłodzenia,
— lakierowanie podwozia,
— naprawy tapicerskie, blacharskie i lakiernicze.

2. Łącznie z pracami wchodzącymi w skład obsługi technicznej Nr 2 PPKSS zobowiązane są wykonać wszystkie czynności wchodzące w zakres obsługi sezonowej, a w szczególności:

a) w przypadku przejścia, na eksploatację jesienno-zimową:
— sprawdzić i oczyścić układ zasilania oraz przeprowadzić regulację gaźnika do pracy w okresie zimy,
— zabezpieczyć silnik przed chłodami,
— przygotować baterie akumulatorów do

pracy w zimie (ocieplenie, wymiana elektrolitu, ładowanie),
- zmienić olej silnikowy i oleje przekładniowe na zimowe wraz z przepłukaniem układów,
- dokonać zmiany smarów stałych (w piastach kół, wieloklinach itp).
- sprawdzić urządzenie ogrzewcze wnętrza nadwozia.

b) w przypadku przejścia na eksploatację wiosenno-letnią należy wykonać te same czynności lecz przystosowując regulację gaźnika, baterię akumulatorów do pracy w okresie letnim oraz dokonać wymiany olejów i smarów zimowych na letnie.

3. Podczas wykonywania obsługi technicznej motopomp należy w szczególności dokładnie sprawdzić i wyregulować pracę silnika podobnie jak to ma miejsce przy silnikach samochodowych
Ponadto należy dokładnie przemyć układ chłodzenia, sprawdzić szczelność pompy, stan uszczelek nasad ssawnej i tłocznych i w razie potrzeby dokonać zaprawek lakierniczych.

4. Przeglądy techniczne innych agregatów z silnikami spalinowymi należy wykonywać zgodnie z zaleceniami wytwórców.

Załącznik Nr 1 do „Regulaminu PPKSS"

ZESTAW URZĄDZEŃ I NARZĘDZI POWIATOWEGO PUNKTU KONSERWACJI SPRZĘTU SILNIKOWEBO

Lp.	Wyszczególnienie	Przewidziana ilość
1.	kanał rewizyjny	1
2.	myjnia samochodów	1
3.	urządzenie smarownicze	1
4.	prasa mechaniczna	1
5.	szlifierka ostrzałka dwustronna	1
6.	podnośnik wózkowy (typ „żaba")	1
7.	sprężarka do pompowania opon	1
8.	aparat do spawania acetylenem	1
9.	wiertarka stołowa	1
10.	imadła i narzędzia monterskie	wg potrzeby
11.	kowadło kowalskie	1
12.	kotlina kowalska	1
13.	skrzynka z kompletem narzędzi blacharskich	1
14.	skrzynka z kompletem narzędzi stolarskich	1
15.	skrzynka z kompletem narzędzi ślusarskich	1
16.	prostownik do ładowania akumulatorów	1
17.	przyrząd do sprawdzania i czyszczenia świec	1
18.	pistolet do lakierowania	1
19.	pistolet do spryskiwania olejem napędowym	1
20.	komplet urządzeń pomiarowych	1
	(ciśnieniomierze, szczelinomierze, gwintomierze itp.)	wg potrzeby

Załącznik Nr. 2 do „Regulaminu” P.P.K.S.S.

Książka niniejsza zawiera

.... stron ponumerowanych przesznurowanych i opieczętowanych dnia ....

KSIĄŻKA
EWIDENCJI PRACY PPKSS

w ....

L. p.	Samochód lub motopompa marka	Typ	Nr rejestracyjny i Nr wewnętrzny	Stan licznika (dla motopompy ilość godzin pracy)	Data przyjęcia do PPKSS	Rodzaj dokonywanej obsługi lub naprawy	Wykonano czynności (w przypadku naprawy bieżącej, podać nr i datę protokółu stanu technicznego)	Zużyte materiały i części zamienne (Nr Nr kwitów magazynowych)	Przekazane do magazynu części zużyte Nr Nr kwitów magazynu	Przyjął samochód do eksploatacji Nazwisko podpis	Kto wykonywał obsługi czy naprawę mechanik PPKSS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

INSTRUKCJA

wypełniania książki ewidencji pracy PPKSS

1. Liczba kolejna dokonywanej obsługi czy naprawy,
2. Marka samochodu lub motopompy skierowanej do naprawy w PPKSS,
3. Typ samochodu czy wielkość lub rodzaj motopompy, przyczepy itp.
4. Nr rejestracyjny i wewnętrzny samochodu lub numer ewidencyjny motopompy,
5. Podać przebieg samochodu w km. od nowości lub ostatniej naprawy głównej, odnośnie motopompy podać ilość godzin jakie przepracowała dana motopompa do chwili przekazania jej do PPKSS.
6. Dzień dostarczenia sprzętu do PPKSS.
7. Wyraźnie określić jako naprawa czy obsługa została wykonywana OT 1, OT2, czy naprawa bieżąca
8. Omówić czynności zasadnicze jakie zostały wykonane, np. naprawa „hamulców z wymianą tłoków hamulcowych” „wymiana pływaka w gaźniku”, „regulacja zapłonu”, „wymiana sprężyn dociskowych sprzęgła” itp.,
9. Wymienić dokładnie zużyte do dokonania naprawy materiały i części zamienne pobrane z magazynu PKSP podać numery kwitów magazynowych, na podstawie których materiały te i części zostały wydane.
10. Wymienić nazwy części, które wymontowane zostały z naprawionego pojazdu oraz podać numery kwitów na podstawie których przekazane zostały do magazynu PKSP.
11. Wpisać czytelnie nazwisko kierowcy, który przyjmuje pojazd po dokonanych czynnościach w PPKSS do dalszej eksploatacji. W rubryce tej kierowca własnoręcznym podpisem potwierdza wykonanie opisanych w poprzednich rubrykach czynności PPKSS,
12. Mechanik Powiatowego Punktu Konserwacji Sprzętu Silnikowego poświadcza własnoręcznym podpisem zgodność wpisów podając jednocześnie nazwiska pracowników wykonujących opisane czynności.

10

PISMO OKÓLNE NR 1/64
KOMENDANTA GŁÓWNEGO STRAŻY POŻARNYCH

z dnia 23. kwietnia 1964 r.

w sprawie zasad opracowywania wytycznych zabezpieczenia przeciwpożarowego poszczególnych rodzajów produkcji

§ 1. Na podstawie § 2 ust. 2 pkt. 3, zarządzenia Nr 96 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1961 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Komendy Głównej Straży Pożarnych (Dz. Urz. MSW Nr 7, poz. 23) wprowadza się do użytku służbowego „zasady opracowywania wytycznych zabezpieczenia przeciwpożarowego poszczególnych rodzajów produkcji” stanowiące załącznik do pisma okólnego. Do

opracowania tych wytycznych właściwi ministrowie zobowiązani zostali postanowieniem § 4 ust. 1 uchwały Nr 349 Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1962 r. w sprawie podniesienia stanu bezpieczeństwa pożarowego w gospodarce narodowej (Monitor Polski Nr 86, poz. 402).

§ 2. Traci moc pismo okólne Nr 6/61 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 15 maja 1961 r. w sprawie opracowania branżowych wytycznych, aneksów i instrukcji przeciwpożarowych dla zakładów pracy (Dz. KGSP Nr 3, poz. 4).

Komendant Główny: *R. Darczewski*

Załącznik do pisma okólnego Nr 1/64
Komendanta Głównego Straży Pożarnych
z dnia 23 kwietnia 1964 r.

ZASADY OPRACOWYWANIA WYTYCZNYCH ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW PRODUKCJI
WYTYCZNE ZABEZPIECZENIA PZECIWPOŻAROWEGO PRODUKCJI

. . . .
(rodzaj produkcji)

I. Surowce, półfabrykaty i inne materiały stosowane w produkcji

§ 1.1. Właściwości fizyko-chemiczne palnych surowców, półfabrykatów i innych materiałów stosowanych w produkcji, z podaniem danych określających charakterystykę pożarową tych materiałów.

Tabela 1.

L. p.	Nazwa surow. (mater.)	Stan skupieeia	Temperatury		Wartość cieplna w Mcal/kg	Granice wybuchowości w %		Dopuszczalne stężenie toksyczne w powietrza w %	Uwagi
			zapłonu	zapaleniu		dolna	górna		
1	2	3	3	4	6	7	8	9	10

2. Charakterystyka i właściwości szczególnie pożarowo niebezpiecznych surowców, półfabrykatów i innych stosowanych w produkcji materiałów.

§ 2.1. Występujące zagrożenie przy transporcie niebezpiecznych pożarowo surowców, półfabrykatów i innych materiałów, stosowanych w produkcji, do składów i magazynów oraz poszczególnych działów produkcji.

2. Przeciwpożarowe wskazania przy transporcie poszczególnych niebezpiecznych pożarowo surowców, półfabrykatów i innych materiałów stosowanych w produkcji.

§ 3.1. Zagrożenie pożarowe występujące przy składowaniu lub magazynowaniu surowców, półfabrykatów i innych materiałów stosowanych w produkcji.

2. Przeciwpożarowe wymagania w zakresie składowania i magazynowania.
   a) Warunki magazynowania materiałów palnych.
   b) Wskazania porządkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego:
      1) W wytycznych podać, że w pomieszczeniu magazynowym powinna być umieszczona wywieszka lub tablica z podaniem na niej:
         — nazwiska osoby odpowiedzialnej za sprawy porządku w magazynie,
         — zakazu palenia tytoniu i używania ognia otwartego,
         — sposobu alarmowania straży pożarnej,
         — zachowania się w wypadku powstania pożaru.
      2) Ze względu na zagrożenie pożarowe występujące w pomieszczeniach magazynowych, w wytycznych należy zamieścić, że zabrania się:
         — palenia tytoniu i wchodzenia z ogniem otwartym,
         — używania piecyków przenośnych, grzejników elektrycznych, kuchenek itp.,
         — przechowywania przez personel w szafkach, w szufladach i skrytkach cieczy łatwozapalnych, szmat przetłuszczonych, czyściwa itp.,
         — gromadzenia odpadków opakowań, ściemi itp., nie usuwania ich i nie sprzątania pomieszczeń po zakończeniu pracy,
         — korzystania z uszkodzonych urządzeń i instalacji elektrycznych, osłaniania żarówek papierem lub tkaniną, naprawiania uszkodzonych bezpieczników, zakładania prowizorycznych instalacji itp.,
         — zastawiania przejść, korytarzy, dostępu do podręcznego sprzętu pożarniczego i urządzeń pożarniczych jakimikolwiek materiałami i przedmiotami,
         — używania podręcznego sprzętu pożar-

niczego do celów nie związanych z gaszeniem pożaru lub szkoleniem przeciwpożarowym.

3) Zamieścić wymagania dotyczące obowiązku przeprowadzania okresowych kontroli instalacji elektrycznych, ogrzewniczych i wentylacyjnych, co najmniej dwa razy w roku.

c) Wyposażenie składów i magazynów w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe.

Tabela 2.

L. p.	Nazwa budynku (pomieszczenia	Kat. nieb. pożarow.	Ilość i rodzaj sprzętu poż.	Jedn. powierzch. lub ilości mat.	Uwagi
1	2	3	4	5	6

3. Obowiązki personelu składów i magazynów.

II. Procesy technologiczne.

§ 4.1. Występujące zagrożenie pożarowe w dziale produkcji.

2. Przeciwpożarowe wymagania w dziale produkcji...........

a) Wskazania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego w produkcji.

b) Wskazania porządkowe.

c) Wyposażenie w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe.

Tabela 3.

L. p.	Dział produkcji	Kat. nieb. pożarow.	Ilośc i rodzaj sprzętu poż.	Jedn. powierzch. lub ilości mat.	Uwagi
1	2	3	4	5	6

d) Obowiązki personelu produkcyjnego.

III. Wyroby i produkty gotowe

§ 5.1. Wykaz wyrobów i produktów z określeniem ich charakterystyki pożarowej ze szczególnym uwzględnieniem produktów pożarowo niebezpiecznych i stanowiących dużą wartość dla gospodarki narodowej.

Tabela 4.

L. p.	Nazwa wyrobu (produktu)	Stan skupienia	Temperatury		Wartość cieplna w Mcal/kg	Granice wybuchowości w %		Dopuszczalne stężenie toksyczne w %	Uwagi
			zapłonu	zapalenia		dolna	górna		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uwaga: Należy wyszczególnić palne produkty gotowe otrzymywane w wyniku zakończenia procesu technologicznego — podając dla nich właściwości zaznaczone w tabeli. Chodzi tu o takie produkty, które różnić się będą od surowców, półfabrykatów czy materiałów, które zostały określone w tabeli Nr 1.

2. Występujące zagrożenie pożarowe przy transporcie, składowaniu i magazynowaniu produktów niebezpiecznych pożarowo.

3. Przeciwpożarowe wymagania:

a) Warunki składowania i magazynowania produktów niebezpiecznych pożarowo.

b) Wskazania porządkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego.

c) Wyposażenie w sprzęt i urządzenia ppożarowe.

Tabela 5.

L. p.	Nazwa zakładu (pomieszczenie	Kat. nieb. pożarow.	Ilość i rodzaj sprzętu poż.	Jodn. powierzch. lub ilości mat.	Uwagi
1	2	3	4	5	6

d) Obowiązki personelu składów i magazynów gotowych wyrobów.

Obowiązki pracowników w przypadku powstania pożaru w zakładzie pracy

I. Wszyscy pracownicy w przypadku zaistnienia pożaru na terenie zakładu pracy zobowiązani są do czynnego włączenia się do akcji zmierzającej do likwidacji pożaru.

Obowiązki te dotyczą w szczególności:

1. natychmiastowego alarmowania najbliższej straży pożarnej o każdym pożarze, przy użyciu środków znajdujących się w zakładzie pracy, bądź też w pobliżu zakładu,
2. alarmowania o pożarze przełożonych oraz pracowników zakładu.
3. podjęcia, przed przybyciem straży, wspólnej akcji gaśniczej, przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego i środków gaśniczych znajdujących się w zakładzie, jak również uruchomienia istniejących w zakładzie wszelkich urządzeń gaśniczych,
4. wykonywania czynności ratowniczych zgodnie z poleceniem osoby (pracownika zakładu), która przed przybyciem straży pożarnej kieruje akcją gaśniczą, a po przybyciu straży pożarnej podporządkowania się zarządzeniom wydawanym przez dowódcę jednostki straży pożarnej,
5. udzielania dowodzącym akcją ratowniczą wszelkich informacji, mogących przyczynić się do szybkiej i właściwie prowadzonej akcji gaśniczej.

II. Kierownictwo zakładu, jak również personel inżynieryjno-techniczny w przypadku zaistnienia pożaru w zakładzie pracy zobowiązani są, poza obowiązkiem alarmowania straży pożarnej, do zainicjowania i prowadzenia akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej.

Obowiązki te dotyczą w szczególności:

1. natychmiastowego udania się na miejsce pożaru i podjęcia akcji gaśniczej przy współudziale pracowników będących w zakładzie,
2. do czasu przybycia zaalarmowanej straży pożarnej wydania wszelkich poleceń nieodzownych do walki z pożarem dotyczących:
   — wyznaczenia pracowników, w celu szybkiego wprowadzenia na miejsce pożaru w zakładzie wezwanych jednostek straży pożarnych,
   — mobilizacji pracowników z zakładu, a w miarę potrzeby również przebywających poza zakładem,
   — zarządzenia ewakuacji ludzi z zagrożonych pożarem pomieszczeń, budynków względnie terenu,
   — zarządzenia w miarę potrzeb ewakuacji surowców i produktów gotowych z obiektu objętego pożarem lub z jego otoczenia.
3. nawiązania ścisłej współpracy z dowódcą straży pożarnej z chwilą przybycia jednostki na miejsce pożaru.

W ramach współpracy należy:

— udostępnić i wskazać posiadane zapasy wody gaśniczej, środków i sprzętu gaśniczego, środków łączności i transportu,

— wskazać na najbardziej zagrożone miejsca (budynki produkcyjne, magazyny, aparatura itp.), mogące być przyczyną gwałtownego rozszerzania się pożaru,

— utrzymywać stały kontakt z dowódcą akcji w celu udzielania wszelkiej potrzebnej pomocy, a w przypadkach szczególnego zagrożenia, wspólnego ustalania metod walki z pożarem, dostosowanych do zagrożenia wynikającego z charakteru przerabianych lub składowanych surowców i produktów gotowych w zakładzie.

Instrukcja alarmowa dla zakładu . . . . .

W przypadku zauważenia pożaru każdy pracownik zakładu ma obowiązek:

1. Natychmiast zaalarmować straż pożarną, telefon Nr. . . . .
2. Wspólnie z pozostałymi pracownikami przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu:

. . . .

3. Zawiadomić o pożarze kierownika (dyrektora) zakładu.
4. Z chwilą przybycia straży pożarnej wykonywać zarządzenia dowodzącego akcją gaśniczą. —

OBJAŚNIENIA

do zasad opracowywania wytycznych zabezpieczenia przeciwpożarowego poszczególnych rodzajów produkcji

ad. § 1.1. W tabeli należy wyszczególnić wszystkie palne surowce, półfabrykaty i inne materiały stosowane w produkcji, podając te dane w tabeli, które mają zastosowanie do poszczególnych surowców czy też materiałów.

Jeżeli w produkcji znajdują zastosowanie półfa-

brykaty w wielkim asortymencie, posiadające taką samą charakterystykę pożarową, nie należy wymieniać całego asortymentu półfabrykatów, a podać ogólne określenia np. w zakładach radiowych części składowe aparatów radiowych itp.

W przypadku, gdy materiały, surowce, półfabrykaty są w opakowaniu, które ma wpływ na palność i obciążenie ogniowe, należy podać rodzaj opakowania a wartość cieplna powinna być obliczona wraz z opakowaniem, np.:

— aparaty radiowe w kartonach,
lub tylko opakowania, np.:

— części metalowe zakonserwowane smarami względnie olejami w opakowaniu papierowym,
— śruby lub gwoździe w skrzynkach drewnianych.

ad. § 1.2. Spośród surowców, materiałów, półfabrykatów podanych w tabeli opisać te, które stanowią szczególne zagrożenie pożarowe ze względu na łatwość ich zapalenia lub możliwość szybkiego rozprzestrzeniania się pożaru. Szczególnie należy podać dane o możliwościach samozapalenia, zapalenia na skutek zetknięcia z innymi materiałami, uderzeń mechanicznych i wzrostu temperatury, możliwości wybuchu, szybkiego spalania, wydzielania dużych ilości gazów toksycznych i innych danych określających pożarowe niebezpieczeństwo tych materiałów, surowców czy też półfabrykatów.

ad. § 2.1. Nie należy podawać szczegółowych danych o transporcie wewnątrz zakładowym, a tylko ograniczyć się do opisu tych działów transportu, w których występuje zagrożenie pożarowe polegające na możliwości powstania pożaru i jego rozprzestrzeniania się. Przy opisie poszczególnych działów transportu należy szczegółowo wskazać: co stanowi zagrożenie pożarowe przez co może ono być spowodowane, np.: przez urządzenie transportowe mechaniczne, hydrauliczne i pneumatyczne, silniki napędowe, czy też zagrożenie powoduje transportowany materiał. Przy dokonaniu oceny zagrożenia w transporcie na terenie zakładu należy uwzględnić transport do magazynów i składów oraz z magazynów, składów do działów produkcji.

ad. § 2.2. W oparciu o występujące zagrożenie pożarowe podane w § 2.1. należy podać wskazania, które powinny określać warunki eksploatacji i obsługi urządzeń transportowych, zasady obchodzenia się w transporcie z poszczególnymi materiałami oraz inne wskazania mające na względzie niedopuszczenie do powstania pożaru lub jego szybkiego rozprzestrzenienia się.

ad. § 3.1. W tabeli 1 i § 1.2. podano charakterystykę pożarową wszystkich palnych surowców, półfabrykatów i stosowanych w produkcji materiałów, dlatego należy tylko podać, jakie materiały są składowane lub magazynowane i wskazać zagrożenie pożarowe występujące na skutek składowania lub magazynowania, a w szczególności niebezpieczeństwo powstania pożaru nie tylko od przechowywanych materiałów, ale i od urządzeń magazynowych, instalacji, na skutek nieostrożności personelu składu, magazynu itp.

W przypadkach, gdy warunki składowania są ściśle powiązane z transportem i występuje to samo zbliżone zagrożenie pożarowe, np.: składowanie węgla i jego transport w elektrociepłowniach — dla uniknięcia dublowania opisów transport można połączyć ze składowaniem.

ad. § 3.2. Na podstawie charakterystyki pożarowej poszczególnych surowców, półfabrykatów i materiałów podanych w § 1 oraz zagrożenia pożarowego składów i magazynów podanych w § 3.1. należy określić warunki z podaniem szczegółowych danych określających sposób składowania i magazynowania, dopuszczalne ilości materiałów, wysokość składowania, rozmieszczenie regałów, materiałów w magazynie, zapewnienie przejść i dróg ewakuacyjnych itp.

ad. § 3.2. a) Warunki magazynowe.

1) Magazyny powinny być podzielone ścianami przeciwpożarowymi, zasłonami wodnymi, wolnymi pasami przestrzennymi itp. na strefy pożarowe — pomieszczenia, w których wartość składowanego materiału nie powinna przekroczyć wartości 10 milionów złotych.
2) Magazynowanie w jednej strefie pożarowej materiałów o wartości ponad 10 milionów złotych wymaga każdorazowo uzgodnienia z organami ochrony przeciwpożarowej, które określą wymagania przeciwpożarowe.
3) Instalacja elektryczna w magazynach powinna posiadać centralny wyłącznik umożliwiający wyłączenie dopływu prądu do magazynu w czasie jego zamknięcia.
Jeżeli zachodzą okoliczności wskazujące na konieczność oświetlenia magazynu, np. przez całą noc — do punktu świetlnego powinno być indywidualne doprowadzenie prądu.

ad. § 3.2. b) Wskazania porządkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego.

Należy wymienić wszystkie wskazania porządkowe, które dla konkretnych rodzajów składów lub magazynów mają znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego. Między innymi należy szczególnie uwzględnić wskazania, które z uwagi na charakterystykę i właściwości fizyko-chemiczne materiałów względnie substancji są pożarowo niebezpieczne, jak np.:

— konieczność wietrzenia pomieszczeń w przypadku, gdy mogą się w nich koncentrować mieszaniny wybuchowo-niebezpieczne itp.,
— przestrzegania środków ostrożności w zakresie bezpiecznego manipulowania materiałami niebezpiecznymi pożarowo względnie zagrażającymi wybuchem.

ad. § 3.2. c) Wyposażenie składów i magazynów w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe.

W oparciu o zarządzenie nr 16/60 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 9.IX.1960 r w sprawie ustalenia rodzajów i ilości sprzętu pożarniczego do zabezpieczenia budynków (Dz. KGSP Nr 5, poz. 10) należy w formie tabelarycznej określić dla każdego pomieszczenia magazynowego rodzaj i ilość niezbędnego sprzętu pożarniczego

z podaniem na jaką jednostkę powierzchni lub ilości materiałów przewiduje się poszczególne ilości sprzętu, np. 1 hydronetka na 250 m² powierzchni magazynu

Niezależnie od podręcznego sprzętu pożarniczego należy wskazać jakie powinny być zastosowane urządzenia ppożarowe. W odniesieniu do urządzeń alarmowych należy je ustalić wg następującej zasady:

— w magazynach należących do I, II i III kategorii niebezpieczeństwa pożarowego i obciążeniu ogniowym przekraczającym 250 Mcal. oraz o wartości ponad 5 milionów złotych, alarmowanie powinno być rozwiązane za pomocą automatycznych urządzeń, przy czym należy wskazać miejsca zainstalowania czujek i przycisków. W odniesieniu do innych urządzeń przeciwpożarowych, jak CO_2, hydrantów wewnętrznych, tryskaczy itp. należy określić typ i rodzaj koniecznego urządzenia.

ad. § 3.3. Należy podać, że niezależnie od obowiązków określonych zarządzeniem Ministra . . . . . . z dnia . . . . . . w sprawie przeciwpożarowego zabezpieczenia majątku jednostek organizacyjnych resortu . . . . . . (Dz. . . . . . .) poszczególni funkcyjni, zatrudnieni w składach lub magazynach zobowiązani są do:

a) Kierownik składu, magazynu . . . .
Wyszczególnić obowiązki, które dla specyfiki danego składu, magazynu są istotne dla zachowania właściwych warunków bezpieczeństwa pożarowego. Między innymi należy zwrócić uwagę na:
— odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pożarowego, właściwe składowanie, nadzór nad podległym personelem itp.,
— dopilnowanie właściwej i terminowej kontroli i konserwacji sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
— sprawdzanie po zakończeniu pracy wszystkich pomieszczeń, czy nie istnieje niebezpieczeństwo powstania pożaru. Wyłączanie urządzeń i instalacji itp.,
— aktualizowanie wywieszek z nazwiskami osób odpowiedzialnych za stan porządkowy poszczególnych pomieszczeń oraz utrzymanie w należytym stanie napisów i tablic ostrzegawczych,
— pilnowanie usuwania stwierdzonych usterek w urządzeniach i instalacjach, które mają wpływ na możliwość powstania czy rozszerzania się pożaru,
— dopilnowanie okresowych kontroli instalacji i urządzeń technicznych.

b) Określić zadania (obowiązki) pozostałych pracowników zatrudnionych w magazynie lub składzie, w zależności od występującego zagrożenia pożarowego.

ad. § 4.1. Zgodnie z przebiegiem procesu technologicznego, należy go podzielić na poszczególne kolejne fazy lub cykle produkcyjne. Dla tych faz względnie cykli, w których występuje niebezpieczeństwo powstania i rozszerzania się pożaru względnie możliwości wybuchu — wynikające z przebiegu procesu technologicznego — omówić kolejno na czym to niebezpieczeństwo polega, z czego powstaje w jakich warunkach i kiedy. Przy procesach produkcyjnych jednofazowych i nieskomplikowanych należy zagrożenie pożarowe omówić na tle przebiegu całego procesu. Niezależnie od procesów produkcyjnych należy omówić również zagrożenie, które powstaje w okresie remontów, konserwacji, przygotowania do kampanii produkcyjnej jak to ma miejsce dla przykładu w cukrownictwie itd.

Przy omawianiu zagrożenia pożarowego w produkcji uwzględnić należy stosowane aparaty i urządzenia produkcyjne, podać przy nich okoliczności stwarzające niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu, np.: wzrost ciśnienia, temperatury, występujące nieszczelności, wycieki, ulatnianie się gazów, par itp. Należy również uwzględnić takie przyczyny jak iskrzenie, wilgoć, powinowactwo chemiczne, działanie kwasów, zła praca maszyn lub niedopatrzenie obsługi, złe działanie aparatów, urządzeń itp., wpływ na zagrożenie dużej ilości odpadków palnych, kurzu, pyłów, zawiesin, par gazów, itd.

Po omówieniu zagrożenia pożarowego dla każdej fazy czy cyklu produkcyjnego należy w oparciu o załącznik Nr 3 zarządzenia Przewodniczącego KBUA z dnia 1 sierpnia 1962 r. ustalić kategorię niebezpieczeństwa pożarowego.

ad. § 4.2. a) Na podstawie zagrożenia pożarowego podanego w pkt. 4.1. również dla każdej fazy, lub cyklu produkcyjnego podać wskazania mające na celu zabezpieczenie przed możliwością wybuchu powstania i rozszerzania się pożaru, tak, aby na każdą okoliczność zagrożenia było wskazanie przeciwdziałania.

Jeżeli zachodzić będzie potrzeba, wskazania należy rozszerzyć na poszczególne stanowiska pracy (centrale, wyłączniki przy szeregowych stanowiskach lutowania, przy automatycznie wyłączanych silnikach itp. — ewentualne stosowanie centralnych wyłączników prądu w halach produkcyjnych na czas postoju).

ad. § 4.2. b). Dla poszczególnych pomieszczeń produkcyjnych podać wskazania porządkowe mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego. Przy omawianiu wskazań porządkowych należy również brać pod uwagę wskazania podane w § 3.2. b).

ad. § 4.2. c) Wyposażenie w sprzęt pożarniczy poszczególnych działów, hal produkcyjnych itp., podać jak w § 3.2.c).

Należy wskazać, jakie urządzenia przeciwpożarowe powinny być zastosowane w zależności od zagrożenia pożarowego i wartości chronionego mienia.

ad. § 4.2. d). Należy określić szczególne obowiązki personelu pełniącego różne funkcje w produkcji według ich hierarchii służbowej:
a) w zakresie dozoru,
b) w zakresie obsługi aparatów, maszyn i urządzeń,
c) w zakresie porządkowym.

ad. § 5.1. Cały dział dotyczący wyrobów i produktów gotowych należy opracować posługując się wskazaniami podanymi w §§ 1 i 3.

Wojsk. Zakł. Graf. Zam. 570 z dnia 15.V.64 r. Z-19